

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	סיפורי ראשית העולם והאנושות	—	(40x2)	—	80	נקודות
פרק שני	—	נושאי הבחירה	—	(20x1)	—	20	נקודות
						<u>100</u>	נקודות
						—	סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — סיפורי ראשית העולם והאנושות (80 נקודות)

ענה על שתי השאלות 1-2 (לכל שאלה — 40 נקודות).

בכל שאלה, ענה על סעיף א — **חובה** (25 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (לכל סעיף — 15 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק ד', פסוקים א'-ט"ו.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. (1) קרא פסוקים ג'-ד'.

הבא סיבה אפשרית אחת הנרמזת בפסוקים אלה להתעלמות של ה' מן המנחה של קין ולהעדפת המנחה של הבל. הסבר את דבריך.

(15 נקודות)

(2) יש הטוענים כי ה' התעלם מן המנחה של קין כדי להעמידו בניסיון.

כיצד דברי ה' לקין בפסוק ז', "לִפְתַּח חֲטָאת רֵיַךְ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ", יכולים לחזק טענה זו? הסבר את דבריך. (10 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוק י"ג.

יש המפרשים את המילה "עֹנִי" מלשון עונש, ויש המפרשים מלשון חטא.

הסבר את דברי קין לה' על פי כל אחד מן הפירושים האלה. (10 נקודות)

(2) קרא פסוק י"ד.

לדעתך, איזה פירוש מן הפירושים הולם יותר את הנאמר בפסוק י"ד? הסבר את דבריך ובסס אותם

על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, פרק ד', פסוקים י"א-י"ב וגם **בראשית**, פרק ג', פסוקים י"ז-י"ט.

(1) הבא נקודת דמיון אחת בין העונש שניתן לקין ובין העונש שניתן לאדם. (8 נקודות)

(2) לדעתך, איזה עונש חמור יותר, העונש שניתן לאדם או העונש שניתן לקין? נמק את דבריך ובסס אותם על

הכתוב. (7 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק ט', פסוקים א'-ז'.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. (1) על פי קטע זה, מהו ההיתר החדש שניתן לאנושות, ומהי ההגבלה על היתר זה?

כתוב את הנימוק להגבלה זו. (13 נקודות)

(2) מהו ההבדל בין ההיתר החדש שניתן לאנושות על פי פרק ט' ובין ההיתר שניתן לאנושות על פי **בראשית**,

פרק א', פסוק כ"ט?

לדעתך, האם הבדל זה מלמד על הידרדרות מוסרית בעולם שלאחר המבול? נמק את דבריך.

(12 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) מהו האיסור שהוטל על נח ובניו על פי פסוקים ה'-ו', ומהו הנימוק לאיסור זה? (8 נקודות)

(2) מהו העונש שיוטל על מי שעובר על איסור זה, ומי יוציא לפועל את העונש? (7 נקודות)

ג. על פי דברי חז"ל, בפסוקים א'-ז' מובאות "שבע מצוות בני נח". אחת מן המצוות האלה היא

"מצוות דינים" – המצווה להקים מערכת משפט.

(1) היכן נרמז בפסוקים אלה הצורך להקים מערכת משפט, ומהו המקרה שיובא למשפט? בסס את דבריך

על הכתוב. (10 נקודות)

(2) לדעתך, האם המצווה להקים מערכת משפט מרחיבה את הסמכויות שנתן האל לאנושות או מצמצמת אותן?

נמק את דבריך. (5 נקודות)

פרק שני — נושאי הבחירה (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 3-4.

על אהבה וחסד

3. קרא משלי, פרק ל"א, פסוקים י'-ל"א.

אִשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וּרְחֵק מִפְּנֵינִים מְכָרָה: בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ
 וְשָׁלָל לֹא יִחְסֹר: גִּמְלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דְּרָשָׁה
 צִמְרָה וּפְשָׁתִים וְתַעֲשֵׂשׂ בַּחֲפִיץ כַּפֶּיהָ: הִיטָה כְּאֵנוֹת סוֹחֵר
 מְמַרְחֵק תְּבִיא לַחֲמָה: וְתִקֶּס וּבְעוֹד לַיְלָה וְתִתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ
 וְחֵק לְנִעְרֹתֶיהָ: זְמַמָּה שָׂדֵה וְתִקְחָהּוּ מִפְּרֵי כַּפֶּיהָ נֹטַע כֶּרֶם:
 חֲגֵרָה בְּעוֹז מִתְּנִיה וְתֵאֱמֹן זְרוּעֹתֶיהָ: טַעְמָה כִּי־טוֹב סָחֵרָה
 לֹא־יִכְבֵּה בְּלִיל נְרָה: יָדֶיהָ שִׁלְחָה בְּפִישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תִּמְכּוּ כָּל־ךְ:
 כַּפָּה פְּרָשָׁה לַעֲנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְחָה לְאֲבוֹן: לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ
 מִשְׁלֹג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים: מִרְבָּדִים עֲשֵׂת־לָהּ שֵׁשׁ
 וְאֲרָגְמָן לְבוּשָׁה: נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ בְּשַׁבְּתוֹ עַם־זִקְנֵי־אֶרֶץ:
 סָדִין עֲשֵׂתָה וְתִמְכֹר וְחָגוֹר נִתְּנָה לְפָנַעֲנִי: עוֹזִיהֶדֶר לְבוּשָׁה
 וְתִשְׁחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פִּתְחָה בַּחֲכָמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־
 לְשׁוֹנָה: צוֹפִיהָ הִילְכוֹת בֵּיתָהּ וּלְחֵם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ הַלִּיכוֹת
 בְּנִיה וְיֵאֱשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלֶהָ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה
 עֲלִית עַל־כָּל־נָה: שִׁקְרֵה חֵן וְהִבֵּל הִיפִי אִשָּׁה יִרְאֵת־הָ הִיא
 לֹא תִתְהַלֵּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעְרִים מַעֲשִׂיהָ:

א. (1) קרא פסוקים י'-כ"ד.

אשת החיל פעילה בתחומים אחדים: פרנסה, מלאכת יד, תרומה לחברה.

הבא דוגמה אחת מן הכתוב לכל אחד מן התחומים האלה (סך הכול — שלוש דוגמאות). (6 נקודות)

(2) הבא הוכחה מן הכתוב שאשת החיל ובעלה הם מבני המעמד הגבוה בחברה.

נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ב. קרא את פסוק ל'.

(1) הסבר מהי השקפת העולם הבאה לידי ביטוי במשפט "שִׁקְרֵה חֵן וְהִבֵּל הִיפִי". (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי הנאמר על אשת החיל במשלי, פרק ל"א, פסוק ל' מבטא ערכים שאינם באים לידי ביטוי

בחינו היום.

האם אתה מסכים עם טענה זו? נמק את דבריך. (6 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6.

א ויהי כאשר שב שאל מאחרי פלשתים
 ב ויגדו לו לאמר הנה דוד במדבר עין גדי: ויקח
 ג שאל שלשת אלפים איש בחור מכל-ישראל וילך לבקש
 ד את-דוד ואנשיו על-פני צורי היעלים: ויבא אל-גדרות הציאן
 על-הדרך ושם מערה ויבא שאל להסך את-רגליו ודוד
 וּאֲנָשָׁיו בִּירְכְתֵי הַמְעָרָה יֹשְׁבִים: ויאמרו אנשי דוד אליו הנה
 היום אשר-אמר ה' אליך הנה אנכי נתן את-איביך בידך
 ועשית לו כאשר יטב בעיניך ויקם דוד ויכרת את-כנף-
 הַמְעִיל אֲשֶׁר-לְשָׁאוֹל בְּלֹט: ויהי אחרי-כן ויך לב-דוד אתו
 ו על אשר כרת את-כנף אשר לשאול: ויאמר לאנשיו חלילה
 לִי מֵה' אֲסֹאֲעֶשֶׂה אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה לְאֲדֹנָי לְמֹשִׁיחַ ה':
 ז לשלח ידי בו כי-משיח ה' הוא: וישפּע דוד את-אנשיו
 בַּדְּבָרִים וְלֹא נָתַם לְקוֹם אֶל-שָׁאוֹל וּשְׁאוֹל קָם מִהַמְעָרָה
 ח וילך בדרך: ויקם דוד אחרי-כן ויצא מן המערה
 ויקרא אחרי-שאל לאמר אדני המלך ויבט שאל אחריו
 ט ויקד דוד אפים ארצה וישתחו: ויאמר דוד לשאל למה
 י תשמע את-דברי אדם לאמר הנה דוד מבקש רעתך: הנה
 היום הזה ראו עיניך את אשר-נתנך ה' היום ובידי
 בַּמְעָרָה וְאָמַר לְהִרְגֶךָ וְתַחַס עֲלֶיךָ וְאָמַר לֹא-אֶשְׁלַח יָדִי בְּאֲדֹנָי
 יא כִּי-מֹשִׁיחַ ה' הוּא: וְאֲבִי רָאָה גַם רָאָה אֶת-כְּנָף מְעִילְךָ בְיָדִי
 כִּי בִכְרָתִי אֶת-כְּנָף מְעִילְךָ וְלֹא הִרְגַתִּיךָ דַּע וְרָאָה כִּי אֵין בְּיָדִי
 רְעָה וּפְשַׁע וְלֹא-חַטָּאתִי לְךָ וְאַתָּה צָדֵק אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:
 יב יִשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְנִקְמַנִי ה' מִמֶּךָ וְיָדִי לֹא תִהְיֶה-בְּךָ:
 יג כֹּאשֶׁר יֹאמַר מִשַׁל הַקְּדָמָנִי מִרְשָׁעִים יֵצֵא רִשְׁעִי וְיָדִי לֹא
 ד תִּהְיֶה-בְּךָ: אַחֲרַי מִי יֵצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי מִי אַתָּה רֹדֵף
 טו אַחֲרַי כְּלָב מֵת אַחֲרַי פָּרַעַשׁ אַחֲד: וְהִיָּה ה' לְדֹנָן וּשְׁפֹט בֵּינִי
 וּבֵינֶךָ וְיִרְא וְיִרְב אֶת-רִיבִי וְיִשְׁפֹּטֵנִי מִיָּדֶךָ:

איבך

מהמערה

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יש הטוענים כי המניע של דוד בסיפור זה היה השגת תועלת אישית, ויש הטוענים כי המניע של דוד היה מוסרי.

א. הבא מן הקטע דוגמה המחזקת את הטענה שהמניע של דוד היה השגת תועלת אישית.

הסבר את הדוגמה ובסס אותה על הכתוב. (10 נקודות)

ב. הבא מן הקטע דוגמה המחזקת את הטענה שהמניע של דוד היה מוסרי.

הסבר את הדוגמה ובסס אותה על הכתוב. (10 נקודות)

בהצלחה!